БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 267 (8487)
НОЯБРИИН 13
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Коммунистнуудай политическэ һуралсал

Партийна гэгээрэлэй шэнэ жэл Агууехэ Октябриин Социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэлэй түлэг ябажа байхада эхилһэн байна.

Дүшэн жэлэй урда тээ манай ороной хүдэлмэришэд болон таряашад Владимир Ильич Ленин түрүүтэй Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, арад зоной үзэн ядадаг буржуазно-помещигүүдэй байгуулалтые унагаагаад, политическэ засаг гартаа абажа, дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн бодото арадай социалистическэ гүрэниие байгуулаа һэн. Агууехэ Октябриин революциин илалта социалистическэ байгуулалтын үргэн дардам замда ажалшадые оруулжа, тэдэнэй зохёон байгуулхы түгэс хүсые бадаруулһан байна гэжэ Советскэ Союзай арадуудта СССР-эй Верховно Соведэй хандаһан Хандалга соо хэлэгдэнэ.

Энэ үргэн һайхан замаар ябажа, манай ороной ажалшад Эхэ оронoo түүхэтэ богонихон болзор соо индустриально-колхозно, социалистическэ агуусхэ гүрэн болгожо шадаа.

Коммунистическэ байгуулалтада совет арадай туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда, агитациин таһагай, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай тезисүүд соо, мүн 1957 оной ноябриин 6-да болоһон СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл соо тон һайнаар тодорхойлон харуулагдаһан байна.

Энэ жэлэй политическэ һуралсалые Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тезисүүдые шудалалгаар эхилхэ гэһэн заабари КПСС-эй ЦК үгэһэн байна.

Эдэ тезисүүдые шудалха талаар республикын аймагуудаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Политһургуули, кружогуудаар хэдэ хэдэн заняти үнгэргэгдэжэ, зарим газарнуудта тезисүүдые шудалалга дүүрэхэ дүтэлөө.

Жэшээлхэдэ, Кударын аймагта коммунистнуудай һуралсал муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Эндэ тезисүүдые шудалалга нютагай ажабайдалтай, тэндэ болоһон хубилалтануудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдана. Пропагандистнууд Одоев, Буинов, Сизов, Писарев болон бусад заняти үнгэргэхэдөө харуулан ойлгуулха агитациин зүйлнүүдые, географическа карта, альбом, плакат, диаграммануудые хэрэглэдэг.

Гэхэтэй хамта, олохон аймагуудта коммунистнуудай һуралсалда анхарал багаар хандуулагдана, политһургуули, кружогуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Заиграйн, Тарбагатайн, Зэдын, Байкало-Кударын, Мухаршэбэрэй аймагуудаар олохон политһургуули, кружогуудай заняти саг соогоо болонгүй таһалдана. Энэ ушар ехэнхидээ юунһээ болоноб гэхэдэ, һуралсагшад занятидаа ерэнэгүй, заримдаа занятиин болохо үдэршье гүйсэд тодорхойлогдоногүй. Тиигэжэ Зэдын аймагай «Коммунизм», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта (парторганизациинь секретарьнууд Цыренов, Комарь), Байкало-Кударын аймагай «Путь к коммунизму», «Байкал», «Рыбак», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудаархи кружогуудта октябриин дүүрэтэр арайхан гэжэ нэгэ нэгэ заняти гү, али оройдоошье үнгэргэгдөөгүй байгаа.

Кружогуудай занятинуудые эмхитэйгээр, удха түгэлдэрөөр, һонирхолтойгоор үнгэргэхэ гээшэ һуралсагшадай эрдэм бэлиг дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай, пропагандистнуудай, партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

Гэбэшье, энэ хэрэгтэ дутуу дунданууд бии.

Прибайкальска аймагтахи модо буулгаха Сэлэнгын базада эмхидхэгдэһэн промышленна предприятинуудай экономико шудалха кружогой (пропагандистнь Курочкин) нэгэ заняти эндэ харуулая. Эндэ һуралсагшадай занятидаа ерэхэдэнь һууха стул, столшье хүртэдэггүй, байрань хүйтэн. Пропагандист Курочкин тезисүүдые тайлбарилан хэлэхэдээ, олохон шухала шухала асуудалнуудые хүсэд тайлбарилжа, ойлгуулжа шадаагүй. Мүн удхынгаа талаар һула занятинууд Сэлэнгын, Хэжэнгын болон бусад аймагай партийна организацинуудаар үнгэргэгдэһэн байна.

Манай республикын хэдэн зуун коммунистнууд энэ жэлдэ бэеэ даагаад марксизм-ленинизм шудалжа байна. Гэбэшье, һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо һара тухай сагай үнгэрбэшье, эдэ нүхэдэй һуралсалые райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд, айкомуудаар томилогдоһон консультантнууд һонирхоногүй, тэдэнэртэ шанга эрилтэ табинагүй, һуралсалынь шалгана, хинанагүй.

Мүнөө тезисүүдһээ гадна, СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл, СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан Хандалгануудые шудалха шухала зорилго табигдана.

Партиин айкомууд, тэрэнэй пропаганда болон агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд кружок, политһургуулинуудай хүдэлмэриие хинан шалгажа, пропагандистнуудта методическа болон теоретическэ туһаламжа үзүүлжэ байха уялгатай. Тиихэдэ занятинуудай удхын шанарые һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа табиха ёһотой.

Коммунистнуудай һуралсал тухай асуудал партийна суглаанууд дээрэ, КПСС-эй айкомой бюро дээрэ саг сагтаа харагдажа байха зэргэтэй.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай шанарые эрид һайжаруулжа, тэдэниие марксизм-ленинизмын хамагые илагша һургаалаар зэбсэгжүүлхэ гээшэ партиин айкомуудай, партийна эхин организацинуудай нангин уялга болоно.

НҮХЭД МАЛШАД! Үбэлжэлгын түрүүшын үдэрнүүдэй дутагдалнуудые дары усадхажа, адууһа малаа һайнаар ондо оруулая!

Задагай зайдан һууһаар

Байрын саһан орожо, малай үбэлжэлгын эгээл хүндэ, бэрхэшээлтэй сагууд захалба. Эдеэлүүлгэ, харууһалга һайнтайгаар үбэлжүүлээ һаа, малайнгаа тоо толгойе улам саашадань олошоруулжа, һү, тоһо, мяха нооһо ехээр абаха, харин тураажа, ухүүлжэ байгаа һаа, малаа үсөөрүүлхэһээ гадна, ашаг шэмыень доошолуулагдаха байна. Энэ ушарые Баргажанай аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, мүн 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һайн мэдэжэ байбашье, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түгэсхэжэ, энэ жэлдэ малаа ухэл гарзагүйгөөр ондо оруулхые, үбэлэй һаранuудта ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхые оролдоногүй. Малаар олон Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бүришье бэрхэшээлтэй, һанаа зоборитой байдал тохёолдоод байна. Энэ колхозой мал бүдүүн тэжээлээр оройдоол 33 процент, шэмэтэ тэжээлээр 28 процент хангагданхай. Тиигээд талха тарянай зүйл оройдоошье байхагүй. Хэрбээ үбһэ тэжээлэйнь мүнөө байһан янзаар бодоходо, энэ колхоздо 7 мянган центнерһээ бага бэшэ концентрированнэ тэжээл хэрэгтэй.

Тэжээлээр иимэ дутуу байһан аад, энэ колхозойхид хэдэн зуун гектарта тариһан зелёнкоёо хуряажа абангүй, мүнөө болотор хэбтүүлжэ байхань гайхалтай. Мүнөө жэлдэ колхозой 1600-гаад гектарай таряан хүсэд эдеэшэнгүй үлэжэ, намар орой болотор солоомонь хүхэ зандаа байгаа. Теэд энэ ехэ тарянай ногоон солоомые малдаа шэмэтэй, һайн тэжээл болгохоёо колхозой хүтэлбэрилэгшэд оролдоогүй.

Октябрь һарын дүүрэхэ багта аймагай Соведэй сесси болоожо, тэндэ малай үбэлжэлгэдэ колхозуудай ямараар бэлэдхэһэн тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Сесси дээрэ тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэйнгээ байдал тухай элидхэхэ зуураа, «яажа ондо орохомнай гээшэб», «ехэл бэрхэтэй болоод байна», «малаа абарха хэрэгтэй» гэхэ мэтээр һанаагаа зобожо байһан тухайгаа, сошордонгёор, уруу дуруугаар мэдээсэһэн байгаа. Теэд иимэ «бэрхэтэй болоод» байһыень һайса ойлгожо байһан аад, нүхэр Санжиев түрүүтэй колхозой правлени бүхы арга шадалаараа малдаа тэжээл суглуулжа абахаяа юундэ оролдоногүйб, юрэдөө юу бодожо байнаб? Үбэлжэлгын үедэ малдаа хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаха арга боломжо энэ колхоздо зундаа байгаа гү? Хүсэд байгаа. Тэжээл бэлэдхэлэй үедэ ажал хүдэлмэрээ һайнаар эмхидхэнгүй, нобшоржо байһаар энэ колхозойхид сабшалангуудайнгаа заха үзүүрэй, шугы бургааһан соогуурхи ехэ үбһые хагдаруулһан, сабшаһан үбһэеэ гээлтэ хоролто ехэтэйгээр суглуулжа абаһан байна. Тэрэшэлэн, Хүнтэйн таладахи хэдэн зуун гектарайнгаа зелёнкые саг соонь хуряажа абангүй, гээлтэ хоролтодо оруулаа, саһанда даруулаа.

Колхоз 890 үнеэтэй. Теэд тэдэнэй 260-ниинь типовой байраар хангагданхай юм. Һаамхай бэшэ үнеэд урдынхидаал адляар уйтан, хүйтэн, нойтон, задагай байрануудта үбэлжэхэнь.

Мүн тэрэшэлэн, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бага. Тиибэшье колхозой полинууд дээрэ тарянай солоомо суглуулагдаагүй, сомогдоогүй хэбтэнэ. Үбһэ тэжээл багатай байһанаа мэдэжэ байгаад, энэ колхозойхид солоомоороо байрануудые хушана, зөөхэ, шэрэхэдээ харгыгаар, полинууд дээгүүр ехээр гээнэ. Энэ колхозойхид тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие мүртэйгөөр эмхидхээгүй дээрэһээ горьтой ехэ сабшалангуудайнгаа үбһые хуряангүй хагдаруулаа, намартаа малда гэшхүүлээ. Хэрбээ эндэхид сабшалангуудаа бага зэргэ сэбэрлээд, болохоор газарнуудыень уһалаад, үтэгжүүлээд, бултыень сабшажа абаа һаа, хоёр тэды ехэ үбһэ хуряажа абаха байгаа.

Энэ колхоздо мал ажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд оньһожоруулагданагүй. Үбэлэй сагта малаа хаанаһаа, хайшан гэжэ уһалжа байха тухайгаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, түрүүлэгшэ нүхэр Крылов зобоногүй. Гэтэр, малай гүүртэ, отарануудай, илангаяа һаалиин малай гүүртэнүүдэй уһалуури үбэлжөөнэй байраһаа холо байдаг. Теэд байрада дүтэ худагууд малтагданагүй. Мүнөө жэл үбэлдөө һаамхай үнеэдтэ уһа бүлеэдхэжэ уулгаха тухайшье эндэ хөөрэлдөөн гарадаггүй. Малай зарим байранууд хүсэд дулаалагдаагүй, заһагдаагүй, хашаа хорёонуудынь һэльбэгдээгүй байһаар. Һая болотор һаамхай үнеэд байрада оруулагдангүй байгаа. Энэ ушарһаа намар һүүлшэг тээшээ үнеэд һүеэ ехээр татаһан, зүдэрһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн, Ворошиловай, Баргажанай сомоной Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлээр ехэхэн дутагдалнууд бии.

Д. Гыргенов.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Елизавета Доржиева энэ жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха уялга абаа һэн. Залуу һаалишан нүхэр Доржиева абаһан уялгаяа бэелүүлэн, үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2540 литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Елизавета Доржиева. М. Тимофеевэй фото.

Хэмжээ абахаар болоо

Хүйтэршоод байхадань Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозойхид малайнгаа үбэлжэлгэдэ үшөө хүсэд бэлдээгүй байһаар. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Федотов үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлээр бии байгаа дутагдалнуудаа усадхахын тухайда зохихо хэмжээ абанагүй.

«Малый дозор» гэжэ газарта колхозой хонидой байра, барилганууд бии. Тэндэ ахалагша хонишон нүхэр Абашеевэй даадаг отарын хонид үбэлжэхэ юм. Теэд хашаа хорёонь һайса заһагдаагүй. Хонинойнь байрын хана халхабшанууд тойроод ехэ забһартай, солоомо хушалтань муудашанхай. Хашаа, байра соонь, газаагуурынь шэбхэ шабар дүүрэшэһэн, үниинэй сэбэрлэгдээдүй байһаар. Хонидто эдюулэгдэхэ үбһэ тэжээлынь газаагаа асарагдаадүй.

Мүн хонишон нүхэр Абашеевэй байха гэрынь заһагдаадүй, хуушаржа, муудашаһан байна. Тус колхозой олохон гүүртэ, отаранууд иимэрхүү байдалтай.

В. Башаров.

Республикын МТС-үүдтэ дүрбэдэхи кварталай түсэбөөр тракторнуудые заһабарилгын ябаса тухай

1957 оной ноябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Бүхы маркын тракторнуудые заһабарилга
Баргажанай	—
Хүнтэйн	17,1
Бичурын	15,7
Б-Куналейн	—
Охин-Булагай	—
Цагаан-Усанай	23,3
Үшөөтэйн	—
Эгэтын	22,7
Нарһатын	3,1
Курбын	46,3
Шэнэ-Бэрээнэй	26,1
Кабанскын	—
Темлюйскэ	—
Е-Кударын	11,1
Хамнигадайн	80,9
Погранична	—
Гашейн	19,5
Хонхолойн	7,3
Суулгын	22,5
Сэлэнгын	20,8
Сүхын	25,0
Тарбагатайн	14,2
Жэрэмэй	4,5
Е-Куналейн	10,0
Түнхэнэй	—
Хэрэнэй	68,6
Хориин	8,6
Хэжэнгын	—
Чесанын	—
Закаменай	38,8
Ториин	—
Бургалтайн	46,0
Иволгын	—
Саянтын	—
Итанцын	36,8

Республикын колхозууд болон совхозуудта үрэһэ хаалгын ябаса тухай

1957 оной ноябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороо һото культура	Хартаабха
Б.-Кударын	113,7	67,3
Прибайкальска	100,5	73,9
Тарбагатайн	99,4	60,3
Түнхэнэй	97,7	77,7
Заиграйн	94,2	44,0
Кабанскын	91,3	51,1
Яруунын	91,0	13,1
Хэжэнгын	90,7	26,2
Бичурын	90,3	61,1
Мухаршэбэрэй	87,0	53,2
Хориин	86,3	46,8
Кударын	81,6	87,0
Ториин	79,5	46,4
Зэдын	78,4	34,9
Курумканай	77,2	56,1
Баргажанай	75,5	68,9
Закаменай	74,8	52,3
Кяхтын	64,4	85,2
Иволгын	53,2	58,2
Сэлэнгын	46,4	57,5
СОВХОЗУУД:		
«Эрдэм»	100,0	37,3
Кяхтын	99,1	88,0
Яруунын	93,7	60,0
Бичурын	90,9	53,3
Боргойн	80,0	40,6
Хориин	68,7	28,5
Сэлэнгын	28,7	37,3

һү һаалгаар республика доторoo ходо түрүү зэргэдэ ябадаг Сэлэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой һаалиин үнеэдэй байра типовой, ажал ехэтэй хүдэлмэринь оньһожоруулагданхай. Энэ фермынхид үбэлэй һаранuудта урда урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ һү һаахын тула үбэлжэлгэдөө эртээнһээ һайнаар бэлдэһэн байна. Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ үбһэ, зелёнко, силос бэлдэгдээ. Жэлэй эхинһээ хойшо фермынхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограмм һү һаагаад байна. Энэ үбэлжэлгын үедэ һайнаар ажаллажа, һаалишад ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2500 литрһээ бага бэшэ һү һааха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермын залуу һаалишад Елена Баннова Мария Чебунина хоёр һаалгаяа дүүргээд, үнеэдтэ тэжээл үгэхэеэ ажалдаа гаража байна.

Д. Цыренжаповай фото.

Н. С. Хрущев Мао Цзэ-дунтай уулзаба

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев ноябриин 11-нэй үдэр Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дунтай КПСС-эй ЦК-да уулзаа.

Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Дэн Сяо-пин болон СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо нүхэр Н. Т. Федоренко гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Үнэн зүрхэнһөө, халуун хани барисаанай оршон байдалда хөөрэлдөөн үнгэрөө.

(ТАСС).

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон нидэгшэ хэмэл одонуудай ябадал тухай

Ноябриин 12-ой үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон дэлхэйе 124 дахин тойробо. Тиихэдэ түрүүшын хэмэл одон 576 дахин, тэрэнэй ракетэнь 579 дахин бүмбэрсэг дэлхэйе тойроо. Хойто широтагай 54 ба 68 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн урда широтагай 30 ба 70 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, хонгор сэлмэг байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одониие хаража болоно.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТЕЗИСҮҮДЫЕ ШУДАЛНА

Ториин аймагай партийна организацида мүнөө жэл 5 политһургуули, КПСС-эй түүхэ шудалха 6 кружок, хүдөө ажахын экономико шудалха 10 кружок, мүнөөнэй политика шудалха 8 кружок хүдэлжэ байна. Эдэ кружогуудта хамтадаа 600 шахуу коммунистнууд, комсомолшууд, партийнабэшэ эдэбхитэд, хүдөөгэй интеллигенци һуража эхилээ.

Кружогууд, политһургуулинуудаа дүй дүршэлтэй, теоретическэ һайн бэлэдхэлтэй пропагандистнуудаар хангаха асуудалда КПСС-эй айком, партийна эхин организацинууд ехэхэн анхарал хандуулаа.

Үнгэрэгшэ зун КПСС-эй обкомой эмхидхэһэн пропагандистнуудай курсые 10 хүн дүүргэжэ ерэһэн байна. Гол түлэб дээдэ ба хүсэд дээдэ бэшэ эрдэмтэй, энээндэ урдань хүдэлһэн коммунистнууд пропагандистнууд болгогдожо томилогдоо.

Һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ партиин айком пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар зарлаһан байна. Тэрээндэ хабаадагшад «хүдөө ажахы, соёл культурыеа хүгжөөхын тула аймагай ажалшадай абаһан уялгануудай дүүргэлтэ ба аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн лекци шагнаһан, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда болон агитациин таһагай, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай гаргаһан тезисүүдээр заняти хайшан гэжэ хэхэ заабари абаһан байха юм. КПСС-эй айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет пропагандистнуудта заняти хэхэ түсэб үгэһэн, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр хангаһан байна.

Кружок, политһургуулинуудаар түрүүшын заняти октябриин 10-да эмхитэйгээр эхилээ. Илангаяа «Заветы Ильича», «Улаан Бургалтай», Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта занятинь һайнаар үнгэрөө.

Мүнөө үедэ олохон кружок, политһургуулинууд КПСС-эй ЦК-гэй тезисүүдые үзэжэ дүүргэнтээ.

В. Ванчиков, КПСС-эй Ториин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

Политическэ һуралсалай шанарые бүри һайжаруулха

Партийна һуралсалай түрүүшын занятинуудай ямараар үнгэрһэн тухай асуудал КПСС-эй Кударын айкомой бюро һаяхан зүбшэн хэлсээ.

Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ ехэхэн бэлэдхэлэй хэгдэһэнһээ кружок, политһургуулинуудай түрүүшынь заняти эмхитэйгээр үнгэрөө. Эдэ занятинууд коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй дээшэлһэниие харуулаа гэжэ айкомой бюро тэмдэглэбэ.

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда болон агитациин таһагай, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай гаргаһан тезисүүдые һурагшадта һайнаар ойлгуулхын тула олохон пропагандистнууд ехэ оролдолго гаргана. Пропагандистнууд Одоев, Макальский, Кривогорницына, Писарев болон бусад заняти үнгэргэхэдөө уран зохёолнуудые хэрэглэдэг, колхозой, МТС-эй байдалтай нягтаар холбодог байна. Партизан хүдэлөөндэ хабаадагшадтай, түрүүшын колхозуудые эмхидхэгшэдтэй, колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга эмхидхээ. Мүн хизаар ороноо шэнжэлхэ Кяхтын музейдэ экскурси хэһэн байна.

Тиихэтэй хамта «Комбайн», Ждановай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудай һуралсалда анхарал багаар табиһанһаа боложо, түрүүшын занятинь эмхигүйгөөр үнгэрөө. Олон һурагшад занятида ерээгүй. Зарим пропагандистнууд (Кривошейн, Филина) занятидаа хүсэд бэлдэнгүй ерэһэн байна.

Эдэ бүгэдэ дутуу дундануудые дары усадхажа, коммунистнуудай политическэ һуралсалай шанарые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые КПСС-эй айкомой бюро хараалба.

С. Таханов.

АЛДАРТА ТЭМСЭЛШЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Манай Улан-Удэдэ түүхэтэ олон газарнууд бии. Ургажа ябаа залуу үетэн эдэ газарнуудаар ябажа, городой түүхэтэй, аха нүхэдэйнгөө алдарта хэрэгүүдтэй танилсадаг. Совет засаг байгуулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан аха нүхэдөө манай арад һанажа ябахаһаа гадна, тэдэнэй дурасхаалые мүнхэлдэг байна. Совет засагые тогтоохо тэмсэлдэ ами наһаяа үгэһэн геройнуудта памятнигууд бодхоогдоһон, зарим газарнуудта дурасхаалай самбар табигдаһан байна.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан город соомнай В. И. Ленинэй памятнигай, элитэ революционер Василий Матвеевич Серовой памятнигай һуури, зарим түүхэтэ газарнуудта дурасхаалай самбар табигдаһан байна. Городой центр Ленинэй үйлсэдэхи, мүнөө профсоюзуудай Областной соведэй байшангай нюур таладань нэгэ иимэ самбар табигдаа. Тэрээн дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Эндэ 1923 ондо Центральна гүйсэдхэхэ комитед, БМАССР-эй Арадай комиссарнарай совет байһан юм».

1918 ондо Прибайкалиин большевигүүдэй комитедэй болон гүйсэдхэхэ комитедэй байһан, (Каландарашвилиин үйлсэ), 1918 ондо Сибириин Соведэй Центральна гүйсэдхэхэ (Центросибирь) комитедэй (Сталинай үйлсэ) байһан гэрнүүдтэ дурасхаалай самбар табигдаба. Прибайкалиин большевигүүдэй организациин хүтэлбэрилэгшэ, Дээдэ-Үдын Соведэй түрүүшын түрүүлэгшэ В. М. Серовой 1916—1918 онуудта ажаһууһан гэртэ, мүн 1917—1918 ондо Профсоюзай Центральна Прибайкалиин бюро ба Улаан гвардиин городой штабай байһан гэртэ иимэ самбар табигдаа. 1918 оной август соо Верхнеудинск городые сүлөөлхэ үедэ ами наһаяа үгэһэн улаангвардеецүүд-геройнуудай хүдөөлүүлэгдэһэн газарта тэдэнэй дурасхаалые мүнхэлһэн самбар городой культурын ба амаралтын парк соо табигдаба.

Иигэжэ манай городой ажалшад аха нүхэдэйнгөө, граждан дайнай геройнуудай дурасхаалые мүнхэлжэ байна.

ХЭМЭЛ ОДОН ТУХАЙ ЛЕКЦИ УНШАГДАА

Советскэ хэмэл одон тухай лекци Иволгын аймагай Культурын байшан соо уншагдаа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай багша нүхэр Чимитдоржиевай уншаһан энэ лекциие сугларагшад ехэ һонирхожо шагнаһан байна.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одон тухай, совет эрдэмтэдэй туйлаһан гайхамшагта амжалта тухай нүхэр Чимитдоржиев тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Сугларагшадай олон асуудалда лектор ойлгосотой харюу үгөө. Һонирхолтой лекци уншаһанайнь түлөө нүхэр Чимитдоржиевта сугларагшад баяр хүргэһэн байна **В. Базаров.**

Комсомолшууд-залуушуулай вечер

Закаменай аймагай «Дружба» колхоздо комсомолшууд-залуушуулай вечер һаяхан болобо. «Хүнэй һайхан юун дээрэһээ харагданаб, ямар хүниие һайхан гэжэ болохоб?» гэһэн лекци Шара-Азаргын эхин һургуулиин багша нүхэр Баирова уншаа. Колхозой залуушуул тус лекциие ехээр һонирхожо шагнаад, олон асуудал һураһан байна.

Лекциин һүүлээр залуушуулай зугаа наадан эмхидхэгдээ.

Ф. Дармаев.

Октябриин илалтые хамгаалалсаа һэмди

Манай советскэ хүнүүд Агууехэ Октябриин илалтые батадхан хамгаалалсахын түлөө оронойнгоо ажахын али бүхы һалбаринууд дээгүүр үзэгдөөгүй ехэ габшагайгаар ажаллажа, гайхамшагта ехэ амжалта туйлаһаниинь үнгэрһэн 40 жэл соо бүтээһэн хүдэлмэриимнай дүн дээрэ харагдана.

Гэхэтэй хамта, манай совет засаг элдэб олон тэмсэлэй гал сооғуур бэхижээ. Гадаадын болон дотоодын элдэб эсын дайсадай харата һэдэлгэнүүдые ойроо халдаангүй бута сохёо. Энэ хадаа маниие алдар солодо, амжалтын ехэ хэрэгтэ хүтэлэгшэ түрэл Коммунистическэ партиимнай габьяа мүн.

Би Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадагшадай нэгэн болоноб. 1941 оной намар. Немецко-фашистска эзэмдэгшэд Эхэ оронноймнай зүрхэн—Москва шадар орожо ерээд байгаа һэн. Тэрэ үедэ манай Сибириин дивизинүүд фронт дээрэ татагдаба. Минии ябаһан тэдэ дивизинүүдэй нэгэндэ манай Бурят-Монголой хүбүүд олон байгаа. Бидэ хүршэнэр фронтын нэгэ участок дээрэ дайсаниие сохижо орообди. Алхамшье сухарингүй, үбэл соо тэрэниие 100-гаад километр сухаритар гэдэргэнь түреэбди. Тиигэжэ дивизимнай гвардиин нэрэдэ хүртэһэн байна.

Шархатаһанайнгаа һүүлээр фронт дээрэ дахин тэхэрихэдээ Курска сахаригта болоһон тулалдаанда ороо һэм. Артиллериин командир ябаһан би тулалдаае саашань үргэлжэлүүлэлсэһээр советскэ болон хари гүрэнүүдэй олон город, тосхонуудые сүлөөлэлсэһэн байнаб. Фронт дээрэ тэмсэһэн хэрэгни правительствын орден болон медальнуудаар тэмдэглэгдэһэн байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайниие илалта түгэлдэрөөр дүүргэлсээд байхадаа амгалан ажал дээрэ арбан жэл соо МТС-тэ хүдэлжэ байнаб. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай МТС-эй механизаторнуудай хэһэн юумэн айхабтар ехэ. Манай МТС, тэрэнэй харьяата колхозууд ажахын энэ жэлдэ нилээд амжалтатайгаар ажаллажа, Агууехэ һайн үдэрөө горьтойхон бэлэгтэйгээр угтаба.

Манай колхозууд хүдөө ажахын бүхы продуктнуудаар гүрэнтэйгөө сүм тоосоо. Энэ жэлдэ таряа хураалга нёдондонойхиһоо һара урда дүүргэгдээ. МТС тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб дүүргэв. Трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгын хүдэлмэри эхилээд, һайндэртэ 20 трактор, 50 сеялкэ, 20 плуг, 15 комбайн заһабарилжа бэлэн болгобобди.

Амгалан ажалай аша үрэ хизааргүй ехэ. Мүнөө эб найрамдалда дуратай хүн бүхэн амгалан тайбан байдалаа аршалхын хойноһоо тэмсэжэ байна. Гэтэр, дайн сэрэг жүрөөдэгшэд дэлхэй дээрэ баһа гал дүлэ носоохые һэдэнэ. Эб найрамдалай хүсэн эдэнэй амые татахань лабтай.

И. Ильков, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадагша, гвардиин ахалагша лейтенант, Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй директор.

Выставкэдэ Москва ошобо

«Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай хүдэлмэришэд промышленна выставкэдэ Москва мордобо. Баргажанай леспромхозой эрхим тракторист Иннокентий Григорьевич Шелковников, Хандагайн леспромхозой Нарын гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын начальник, социалистическэ мүрысөөндэ шалгарагша Николай Степанович Бояк, Ээрын леспромхозой шофёр Неупокоев, Итанцын леспромхозой слесарь Андреев, Черемуховска леспромхозой модо бэлэдхэлэй эрхим мастер Рыжиков, Үдын модо урадхуулгын конторын модо урадхуулгын участогай начальник Цырендоржиев болон бусад 19 хүн Москва ошоһон байна.

Н. Тюрнев.

Ноябриин 10-да ород драмын театр соо творческо хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагнагдаһан нүхэдтэ шангуудынь барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Цыремпилон бурят драмын театрын артист Ц. Б. Дамдиновта БМАССР-эй габьяата артистын нэрэзэргэ олгоһон Хүндэлэлэй грамота барюулжа байна.

Е. Ринчиновагай фото.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

МАЛШАН БАДМАДОРЖИЕВ

Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин племенной һүнэй-товарна фермын малшан Даша Бадмадоржиев зургаан жэлэй хугасаа соо эсэшэ сусашагүй ажаллажа байна. Энэ жэлдэ нүхэр Бадмадоржиев 315 эрэ буруу даажа абанхай юм. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ һарада буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 1050 граммаар нэмээгээ.

КОЛХОЗОЙ ЭРХИМ ХОНИШОН

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон А. Будажапов эрхим ажалаараа аймаг соогоо мэдээжэ болонхой. Энэ жэлдэ тэрэ 500 гаран хурьга абажа, ондо оруулаа. Мүн тэрэнэй отара нооһо тушаалгаһаа 70 мянган түхэригэй олзо колхоздоо оруулаад байна.

ХАНЫН ГАЗЕТЭ

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клубта «Малшан» гэһэн ханын газетэ һара бүри гаргагдана.

Б. Халзанов.

Һонин хөөрэлдөөн

«Манай аймаг совет засагай 40 жэлэй турша соо» гэһэн тематическа вечер һаяхан Кударын аймагай библиотекэдэ үнгэргэгдэбэ. Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь нүхэр Сеченов энээн тухай лекци уншаа.

Урданай ба мүнөө үеын байдал тухай Д. З. Будаев, И. В. Ключерев хөөрэжэ үгэһэн байна. Агууехэ Октябриин урда таряашадай хайшан гэжэ ажаһууһан тухай, 14 жэлэй саада тээ шэнэ аймагай центр болоһон Кудара-Сомон тосхоной танигдашагүй ехээр хубилһан, болбосон түхэлтэй болоһон тухай эндэ үнинэй ажаһуугша үндэр наһатай болоһон нүхэр Ж. Г. Раднаев хөөрэбэ.

М. Очиров.

Даабаряа 162 процент дүүргээ

Лесстрой торгын бэлэдхэлэй, худалдаа наймаанай Бурят-Монголой базын коллектив Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаһан юм.

Тус база октябрь һарынгаа даалгабариие эд бараанай эрьесын талаар 162 процент дүүргээ. Тиин энэ жэлдэ 50 гэрэй торхо шэнээр бодхоогдожо, ажалшадта худалдагдаа. Түсэбһөө гадуур элсүүлэгдэһэн мүнгөөрөө база мүнөө 8 байратай томохон гэр барижа захалаа.

Базын түрүү хүдэлмэришэд, шофёрнууд В. Ловцов, Д. С. Васильев, Ф. М. Завьялов, модошо дархан И. А. Ворфоломеев ба бусад халаанайнгаа даалгабари 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэд.

С. Хандажапов.

Эндэ Ленин ажаллаа...

Москвагай тэг дунда, шулуун хуяг хэдэрһэн Москва мүрэнэй эрьесын добо дээрэ, найман зуун жэлые сүмэ дабажа гараһан түүхэтэ Кремль оршоно. Үндэр хурса башнинуудайнь оройдо табан хушуута алтан одонууд мүнхын мүнхэ ерээдүйе гэрэлтүүлэн яларна.

Кремлиин гэр бүхэн, Кремль соо дэбдеэтэй шулуун бүхэн—Ород гүрэнэй түүхын гайхамшагта гэршэнүүд. Тиибэшье, Кремлиин гэрнүүдэй нэгэниинь Совет оронной арадуудта, мүн бүхы дэлхэйн түрүү зэргын зондо илангаяа хүндэтэй. Тэндэ Коммунистическэ парти, Совет гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй хүдэлмэриин кабинет, байһан байрань энхэргэн наринаар сахигдажа байдаг.

Агууехэ Ленинэй ажаллаһан, байрлаһан иимэ нангин газарые орожо хараха зол энэ мүрнүүдые бэшээшэдэ тудаһан байна.

Ленинэй кабинет байра хоёр XVIII зуун жэлдэ Москвагай суута архитектор М. Ф. Казаковой бариһан гэрэй гурбадахи дабхарта байдаг. Мүнөө тэрэ гэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдэлмэрилдэг. Гэрэй ногоон шорогор орой дээрэнь Советскэ Союзай Гүрэнэй туг намилзана.

В. И. Ленинэй кабинет бүхэгэр потолоогтой, баганшье һаа, уужам шэнгеэр харагдадаг нэгэ таһалга болоно. Ногоон сэмбээр хушаатай багашаг стол. Дээрэнь — бүрхөөгтэй лампа, телефоной аппарадууд, бэшэгэй хэрэгсэлнүүд, харандашууд, сабуу, саарһанай хайша, шубуун . дэнгүүд.

Бэшэгэй столой хоёр талада—элдэб тайлбари үгэдэг номуудаар дүүрэн, эрьелдэдэг этажеркэнүүд. Тэндэ В. И. Далиин «Яряанай ород хэлые тайлбарилһан словарь», «Партийна хүдэлмэришэнэй справочник». Болгаро-французска словариие Владимир Ильичтэ Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитет бэлэглэһэн байна. Бэлэг дээрэхи бэшэгынь Георгий Димитровой гараар бэшэгдэнхэй.

Бэшэгэй столой хажууда—ерэһэн зоной һууха стол табяатай. Тойроод, дүрбэн булгайр креслэ. Владимир Ильичтэй уулзахаяа ерэһэн арадай комиссарнууд, Центральна Комитедэй гэшүүд, мүн бусад советскэ, партийна, профсоюзна хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, хүдөөһөө ерэһэн таряашад, завод болон фабрикануудай хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд энэ столой саана нэгэтэ бэшэ һууһан байха юм. Владимир Ильич өөрөө зөөлэн мебельдэ дурагүй дээрэһээ, гүрэмэл һууритай жиирэй креслэ дээрэ һуудаг байгаа.

Кабинедэй ханануудта—номой шкафууд: тэндэ Маркс, Энгельсын номууд, Г. В. Плехановай зохёолнууд, ородой революционно—демокрадуудай зохёолнууд, энциклопедическэ словарьнууд, Росси болон бусад оронуудай түүхэ, географияар, промышленность ба хүдөө ажахыгаар, статистикаар, мүн эрдэм соёлой оло олон һалбаринуудаар бэшэһэн номууд. Нэгэ шкафынь уранһайхан литературын зохёолнуудаар дүүрэнхэй. Зосоонь Пушкинай, Короленкын, Чеховэй. Горькиин, Алексей Толстойн болон бусад ород, хариин уранзохёолшодой номууд.

Мүн ханаар—географическа картанууд. Зарим картанууд дээрэ Ленинэй хэһэн тэмдэгүүд байна.

Диваанай арада—Карл Марксын портрет, хүдэлмэришэн—революционер Степан Халтуринай барельеф. Марксын портрет дээрэ: «Хүндэтэ нүхэр ба багшада Петроградай Соведһөө» гэжэ бэшээтэй.

Сонхо тушаа ногоон пальма ургана—эгээл тэндэ Ленинэй өөрынгөө гараар уһалжа, харууһалжа байһан пальма һуугаа.

Владимир Ильичын кабинет нэгэшье үлүү юумэгүй, гансал хүдэлмэриин хэрэгтэ таарууланхай, юрын юм. Энэ столой саана һуужа, Ленин 1918 онһоо 1922 он болотор табан том болохо зохёолнуудые бэшэһэн юм. Владимир Ильич эндэ һуужа, граждан дайнай фронтнуудые, залуу Советскэ республикада зэбсэгээр ороһон капиталистическэ гүрэнүүдэй интервенцитэй тэмсэлые үдэр бүхэндэ ударидаа. Харанхы байһан үргэн ехэ Россие электрын хүсэн түгэлдэр галаар яларуулха, экономическа талаараа гээгдэнги аграрна орониие түрүү зэргын индустриальна гүрэн болгохо агууехэ түсэб эндэ түрөө.

Айхабтар ехэ гүрэн түрын, партийна хүдэлмэри ябуулха зуураа, Ленин хүдэлмэришэд, таряашадтай, эрдэмтэд ба уранзохёолшодтой, хариин оронуудай политическэ ажал-ябуулагшадтай, Европа, Азиин ажалшадай түлөөлэгшэдтэй бэеэрээ уулзажа хөөрэлдэхэ саг хэзээшье олодог байгаа.

Ленин жиирэй зоноор хөөрэлдэхэдөө үнэн зүрхэнһөө һонирходог, арад ниитын хэлэһые дууладаг, зоной барагдашагүй зохёон байгуулагша хүсэндэ этигэдэг байгаа. Арад зон тээшэ дээрэһээ уруу харадаг, зониие һургаад, өөрөө тэрээнһээ һураха дурагүй зониие Ленин ехээр зэмэлдэг байһан юм.

Арад зон агууехэ багша, сэсэ мэргэн хани нүхэртөө айхабтар мэзхэй дулаанаар хандан харюусадаг һэн. Наһажаал большевик Н. Л. Мещеряков иигэжэ бэшэнэ:

«Нэгэтэ Лениндэ бүлэг таряашад ерээ. Совнаркомдо нилээн хүйтэн байба, тиихэдэнь хөөрэлдөөнэйнгөө удаа нэгэ таряашан асууба: «Энэ, Владимир Ильич, эндэш юундэ иимэ хүйтэн бэ?» «Түлеэн хомор, гамнаха хэрэгтэй»—гэжэ Ленин харюусаба. Нэгэ хэды саг болоод, Ленинэй нэрэдэ таряашанай эльгээһэн нэгэ вагон түлеэн Москва ерэбэ, үшөө бэшэгтэйгээр: «Энэ вагон түлеэ шамда ябуулбабди, пеэшэн хүүлэ, пеэшэншэнэй үгы бол бэшэгэрэй, өөрынгөө пеэшэншэниие эльгээхэбди; деревнидэмнай тиимэ хүн бии».

В. И. Ленинэй кабинедтэй зэргэлээд, Арадай Комиссарнарай Соведэй заседаниин зал байна. Тэндэ Ленинэй кабинет соохидол адли матамал модон креслэ табяатай, дээрэнь иигэжэ бэшээтэй: «1918 онһоо 1922 оной һүүл хүрэтэр СНК, СТО ба Политбюрогой заседанинуудай үедэ В. И. Ленинэй һууһан креслэ». Эндэ дэлхэйн зурганай нэгэ хубиие эзэлжэ байһан ороной ууган тархи, дэлхэйн түүхэдэ шэб шэнэ хуудаһа нээһэн Социалистическэ гүрэнэй коллективнэ ударидагша ажаллаа.

Заседаниин залай хажуудахана, коридороор ошоходо, Надежда Константиновна Крупская Мария Ильинична хоёртоёо хамта Владимир Ильичын байһан байра. Н. А. Семашкын хэлэһээр, 1918 ондо Владимир Ильичтэ һураггүй һайн, уужам байра дурадхахада арсажа, энэ ехэ бэшэ байрые шэлэһэн юм гэдэг.

Ленинэй байра дүрбэн заахан таһалганууднаа бүридэнэ. Тэдэнэй нэгэниинь Владимир Ильичын унтадагшье, хүдэлмэрилдэгшье таһалгань байгаа. Тэндэ никельдэһэн жиирэй орон табяатай, дээрэнь Ленинэй эжы Мария Александровнагай бэлэглэһэн, хариин оронуудта эмиграцида ябахадаа Владимир Ильичын ходо абажа ябаһан хуушарантаһан хушалга. Оронойнь хажуудахана хэбтээд хүдэлмэрилхэдөө ном юумэ табиха гэһэн бишыхан столхон. Таһалгын гансахан сонхын хажууда—бэшэгэй хэрэгсэлнүүдтэй багашаг стол. Эндэ агууехэ тэмсэлшэ, гүн ухаата хүнэй хэдэ-хэдэн гайхамшагта зохёолнууд бэшэгдээ: «Дневнигэй хуудаһануудһаа», «Манай революци тухай», «Багашье һаа, һайниинь дээрэ», Рабкриниие яажа шэнэдхэн байгуулхабибди», «Коопераци тухай»...

Ханада фото-зураг: В. И. Ленин, Н. К. Крупская. Номой шкаф соо немец хэлэн дээрэ Карл Марксын зохёолнууд. Стол дээрэ Владимир Ильичын түрэһэн үдэр Мария Ильиничнагай бэлэглэһэн немец-ород словарь.

Надежда Константиновна Мария Ильиничнa хоёрой таһалганууд баһал тиимэ гайхамшагта простой. Ленинэй байрада нэгэшье ковер, алтан мүнгэн зүйл, гоёолтын түлөө хэһэн нэгэшье үлүү юумэ үгы.

Гражданска дайнай үедэ Александр Серафимовичын хүбүүн фронтдо алуулаа гэжэ дуулаад, Ленин уранзохёолшые гэртээ урижа асараад, нүхэрэй ёһоор хөөрэлдэһэн байгаа. Хожомынь Серафимович Ленинэй байра тухай: эндэ амархада хэрэгтэй юумэ угаа бага, ажаллахада хэрэгтэй юумэ угаа ехэ гэжэ хэлэһэн юм.

Владимир Ильичындэ ходо ябадаг байһан Алексей Максимович Горький иигэжэ бэшэнэ:

«Хүшэр хүндэ, хооһо нойтон 19 ондо Ленин нүхэдэйнгөө, солдадуудай, хүдөөһөө таряашадай эльгээһэн эдеэ хоолой зүйлнүүдые абахаяа арсадаг бэлэй. Борохон байрадань посылкануудые асархадань, духаа уршылгаха, аягүйрхэхэ, тиигээд ерэһэн бүхы гурил, сахар, тоһо үбшэн гү, али эдеэ дутуутай байһан нүхэдтэ дары хубаадаг һэн. Намайе обедлэхэ гэжэ урихадаа хэлэбэ:

— Сонгоогдоһон загаһаар хүндэлхэб—Астраханьһаа эльгээгээ.

Удаань нэмээбэ:

—Баариндa шэнгеэр эльгээнэ! Яажа тиихынь болюулалтайб? Абангүй арсахадаа—гомодхооноош. Оршон тойрон зон үлэсхэлэн байха».

Баһа нэгэ иимэ ушар болоо гэхэ. Кавказай ажалшад Лениндэ жэмэс эльгээбэ ха. Тэрэ үедэ Надежда Константиновна үбдэжэ байһан аад, Владимир Ильич хоёрхон лэ монсогор яблока гэртээ эрхёод, бэшыень хуу Детсадта ябуулһан байна.

В. И. Ленинэй угаа даруу, ехэрхүү бэшэ зантай байһаниинь мэдээжэ, тэрээн тухайнь тон олон баримтанууд бии. Нэгэ ушарые наһажаал большевик, партиин ЦК-гэй секретарь байһан Е. Стасова хэлэдэг. Нэгэ анкета соо: «Ямар хэлэ мэдэхэбта?» гэһэн асуудалда Владимир Ильич иимэ харюу үгөө: «Английскэ, немецкэ, французска хэлэ—муугаар, итальянскые—бүри муугаар». 1920 ондо, Коминтернын II-дохи конгрессэй боложо байхада, Владимир Ильич хадаа хариин гүрэнүүдэй Коммунистическэ партинууд тухай хэлэхэдээ, немец, француз хэлэн дээрэ хэлээ. Хариин оронуудай нүхэд ехэ гайхаһан, һайхашааһан байха юм. Ленинэй хэлэ муугаар мэдэхэб гээшэнь тиимэ байгаа!...

В. И. Ленинэй ударидалга доро, тэрэнэй байгуулһан Коммунистическэ партиин илагдашагүй хүсөөр хүн түрэлтэндэ шэнэ зам зааһан Советскэ гүрэн дүшэн наһаяа наһалба.

Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Хо Ши Мин, Ленинэй кабинет байра хоёрые хараад байхадаа иигэжэ бэшээ:

«Ленин—пролетариадай агууехэ багша... Тэрэ—эгээн үндэр дээдэ моралиин хүн, бидэнииe ажал хүдэлмэридэ дуратай байхые, юумэ химгадахые, үнэншэ сэхэ ябахые һургана. Ленин мүнхэ наһатай».

Италиин Коммунистическэ партиин Секретариадай гэшүүн Эдуардо Д. Онофрио хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ иимэ тэмдэг орхёо:

«Би Владимир Ильичын байрые зүрхөө хүдэлгэн хараабаб. Эндэ ленинизмын үшөө нэгэ хэшээл абааб. Ленинэй энэрхы зангынь, жиирэй зонтой адляар байдагынь, һайхан сэдьхэлынь, ажалай жаяг заршам сахидагынь намайе гайхуулаа. Лениндэ, тэрэнэй хэһэн хэрэгүүдтэ үшөө дахин һайн даа».

Д. ЖАЛСАРАЕВ.

Октябрь, Москва.

Ехэ ажалай дүн харуулна

Совет засагай 40 жэлэй ойн үдэр ноябриин 7-до гараһан хэблэмэл газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

да сагта хооһон хухюур дайда ан Борьёогой талын үндэһөөрөө һаниинь элитэ. Энэ тала дай- баяд ноёдой һүрэг мал бэл- г байһан юм. Мүнөөшье энэ ын ехэнхи хубинь малай бэлшээ- ндаа. Зүгөөр, эдэ бүгэдын ша- нь хубиланхай. Хэрбээ урдань үүр нютагай үүлтэрэй дабжаа бэетэй хонидой бэлшэдэг һаа, н мүнөө нарин ба нарибтар отой, томо бэетэй олон мянган һүрэг һүрэгөөрөө бэлшэжэ а. Ганса энээниие харахада, ехэ илгаатайб! Совет засагай болоһон хубилалта тухайда, зоной байдалай һайжарһан, аһан тухай, совхозой хүдэлмэ- эдэй ямар бэлэгтэйгээр агууехэ дэрөө угтаһан тухайда «Бор- ий овцевод» газетэ бэшэһэн а.

лтэртэ хони үсхэбэрилдэг совхозой хүдэлмэришэд алдар- айндэрөө ехэ бэлэгтэйгээр уг- Эдэнэрэй хэлэхэ, омогорхохо эн яһала бии байгаа. Энээн ту- тус газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Хүдэлмэришэд болон алба- агшадай оролдолгын ашаар ма- й совхоз олон һалбаритай гү- нэй ажахы болоо. Байгша оной һарын дүнтөөр совхознай нооһо баха түсэбөө 110,7 процент дүүр- э, хонин бүриһөө 3,76 килограмм ооһо хайшалаа, эдлүүриин га- рай 100 гектар бүриин 328 ки- ограмм нооһо абаа, хонидойн- ю тоос 22 процентээр олошоруу- а. Иимэ амжалта туйлаһанай лөө совхознай КПСС-эй обко- ой, республикын Министрнүүдэй оведэй дамжуулгын Улаан туг баа...»

овхозой хүдэлмэришэд туйлаһан алтаарда һанаагаа амархагүй, н адуу малайнгаа ашаг шэ- улам дээшэлүүлжэ, Парти, авительствын табиһан гол зорил- бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бү- үсэ, шадабаряа зорюулха гэжэ ын түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ. шодой, гахайшадай, механиза-торнуудай, барилгашадай хүдэлмэриин дүн газетэдэ толилогдонхой. Суута хонишон Б. С. Дабаевай бригадынхид хонишодой мүрысөөндэ илаа. Мүн совхозой барилгашад дүшэ шахуу шэнэ гэр барижа, ашаглалгада оруулаа.

Борьёогой үрэжэлтэ талын нүгөө хажууда түбхинэһэн Дэрэстэй нютагайхидай агууехэ һайндэрые ямар бэлэгтэйгээр угтаһан тухайдань **«Дэрэстэйн үнэн»** газетэ бэшэнэ. Хэдэн жэлэй саада тээ гээгдэнги байһан аад, мүнөө Зэдын аймаг доторхи томо ажахытай болоһон «Коммунизм» колхозой хүгжэн дэбжэжэ байһые ганса иимэ баримта харуулна. Хэрбээ 1953 ондо энэ колхоз 823 мянган түхэригэй доход абаһан һаа, энэ жэлэй 9 һара соо 2 миллион 372 мянган түхэригэй олзо оруулаад байна.

Совет засагай ашаар Дэрэстэйн бурядуудай байдалай танигдашагүй болотороо хубилһан тухайда дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Бухы совет хүнүүдтэл адли жаргалта һайн байдалтай болоһон тухайдаа омогорхон, эндэхи бурядууд колхозойнгоо газетэдэ бэшэнэ. Энээнэй түлөө эдэнэр бултадаа Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа баяр баясхалан хүргэнэ. Нютагай хүн зоной сэдьхэл бодолые тон зүбөөр харуулһан, үбгэн колхозник Ц. Хандуевай бэшэг газетэдэ толилогдоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«...Эдэ бултадаа Октябриин социалистическэ революциин аша үрэ мүн. Манда жаргалта байдал олгоһон түрэл Коммунистическэ партидаа үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэнэм,

Мүнөө колхозойнгоо олон мянган адууһа малые, арад зонойнгоо жаргалта байдалые харахадаа, һанаа сэдьхэлни дүүрэн, омогорхожо ябадагби.

Иигэжэ Дэрэстэйн колхознигууд ажахыгаа улам дэбжээхын түлөө эрмэлзэн ажаллажа байна.

Соёл культурын гуламта

гуухэ Октябриин революциин жэлэй ойн һайндэрые угтуу- Байгалай леспромхозой клу- совет модошодой дунда ехэ- хүдэлмэри ябуулаа. Клубай эдэ драматическа, хүгжэмэй, рой, хатарай кружогууд хүдэл- лнэ. Тэдээндэ. хүдэлмэришэд, хаагшад, мүн тэдэнэй бүлэнэр аадалсана. Энэ жэлэй 10 һарын шада клубта, модо бэлэдхэлэй тнуудта, шефтээ абаһан колхо- та 22 концерт энэ клубайхид а. Эдэ концертнүүд һайнаар үн- э.

Леспромхозой уранһайханай са- ятельностиин коллектив При- альска аймагта мэдээжэ суу- болонхой. Эдэнэр уранһайха- самодеятельностиин аймагай лгада, залуушуулай фести- да хабаадалсажа, гурбадахи э нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Клуб- лдэб темээр 19 вечер үнгэргэг- Агуехэ Октябриин революци- хабаадагшадтай уулзалгын ве- илангаяа эдэбхитэйгээр үнгэ- Мүн асуудал ба харюугай хоёр р болоо. Энээндэ 300 гаран хүн аадалсаа.

луб хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэ- һайжаруулаа. Энэ жэлдэ 29 лекци, элидхэл уншагдаа. Леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд Кораблев, Калинин, Падерин гэгшэд лекци уншана. Клубай байшан соо харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Культурна болон ажахын барилгада совет засагай 40 жэлэй туршада туйлаһан амжалтые харуулһан плакадууд, уряа лозунгнууд, фотомонтажууд ханаар хадаатай.

Клубай дэргэдэ библиотекэ хүдэлмэрилнэ. Эндэ уншагшадай хоёр конференци үнгэргэгдөө. Библиотекэ 515 уншагшадтай. Эдэбхитэй уншагшадай тоодо шофер Рангин, тракторист Корнев, токарь Лоншаков оролсоно. Тэдэнэр энэ жэлдэ тус тустаа 50—60 ном уншаа.

Арад ниитын хүсөөр клуб болбосон түхэлтэй болгогдоо, үнгэрэгшэ намар элдэб модоной 200 һөөг клубай газаа һуулгагдаа, танцын талмай, спортивна талмай гэхэ мэтэ баригдаа, мүн клубые тойруулан хорёо хэгдээ.

Агуехэ Октябриин революциин һайндэртэ арад зондо зүжэг наада табихын тула клубай уранһайханай самодеятельностиин коллектив эдэбхитэйгээр хүдэлһэн байна.

Н. Тюрнев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

Иигэбэл һайн байгаа

Манай үйлсэ городой баруун захада, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ байдаг юм. Орой болоходо, харанхы гээшэнь аргагүй. Юундэб гэхэдэ, манай үйлсэдэ үдэшэндөө гэрэл носодоггүй. Тиимэһээ манай үхибүүдэй һургуулиһаа ерэхэдэ, мүн бэшэшье зоной ябахада муу. Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ, «Свобода» үйлсэнүүдэй булан дээрэ эмхидхэгдэһэн чайные эдеэ хоолой магазин болгоо һаа һайн һэн. Магазин болоо һаа, энэ үйлсээр һуудаг ажалшадта ехэ туһатай байгаа. Мүнөө байгаа чайна соо үдэр һүнигүй гансал архидаан, шууялдаан боложо байдаг.

Энээнһээ гадна, зунай үедэ манай баруун талаар городой ажалшад ерэжэ амардаг гээшэ. Теэд энээн руу ерэгшэд элһэ, шоройгоор гуталаа будаад лэ бусашадаг. Тиимэһээ асфальтаар хушагдаһан Кировэй үйлсын тротуарые ото саашань, Сэлэнгэ голой эрье хүрэтэр хэхэ ёһотой байгаа. Теэд юундэшьеб, мүнөө «Свобода» үйлсэ хүргөөд лэ орхижорхинхой.

Дурсагдагша дутуу дундануудые ажалшадай депутадуудай городой, районой соведэй хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абажа, хэмжээ абаа һаань, һайн байгаа.

В. Бокова,
Кировэй үйлсын 1-дэхи «В» гэртэ ажаһуугша.

Хэзээ бүтэхэ байранууд бэ?

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн газаа орожо ерэнхэй. Гэбэшье, «зунай сэлмэг нарата үдэр» зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ухаан бодолһоо холодоогүй гээшэл ха.

Эдэ хүтэлбэрилэгшэд тухай богонихоноор хэлэхэдэ иимэ:

«Эрдэм» совхозой гурбадахи отделениин дэргэдэ үнгэрэгшэ жэл тугалай байра шэнээр баригдаһан юм. Тиин энэ зун гэнтын аюул—түймэр боложо, тэрэ байрын оройнь шаташаһан байгаа. Зүгөөр, энээниие заһабарилха захиралта совхозой дирекциин зүгһөө үгтэнэгүй. Байра мүнөөдэр болотор заһабарилагдаагүй.

Тэрэшэлэн энэ байрын зүүн тээхэнэ үхэрэй байра баригдажа эхилһэн юм. Теэд энэ байра «барилгын модон дууһаба» гэһэн шалтагаанһаа боложо, хахадтаа хүргэгдөөд лэ орхигдошонхой.

Дурсагдагша дутуу дунданууд хэзээ усадхагдаха юм гэжэ совхозой директорһээ асуугдана.

Мухаршэбэр.

Ц. Бадлын.

Манайдаа айлшалыт!

Ахын аймаг республика соогоо эгээн холын гэжэ тоологдодог. Эндэхи ажалшад культурна талаараа хэр хангагданхайб гээд хаража үзээе. Аймагаймнай центртэ Культурын байшан, хүдөө нютагуудаарнай библиотекэ, улаан булан, культбазанууд бии.

Гэхэ зуура, республикымнай Культурын министерство мэргэжэлтэдые манайда эльгээнэгүй. Мэргэжэлтэдэй хоморһоо боложо, 2 жэлэй туршада Культурымнай байшангай харьяата хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд миин хэбтэнэ. Тиихэдэ республикымнай артистнууд манай аймаг худар хэзээ заяанайшье ерээгүй.

Республикымнай Культурын министерствын хүтэлбэрилэгшэд манай эрилтэ гүйлтые хангажа, артистнуудаа айлшалуулха аабзэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

П. Жужаев, аймагай газетын бухгалтер.

Ленинград. «Октябрьская» гэжэ ээрэлгын, бүд нэхэлгын фабрикын цехүүд Совет засагай жэлнүүдтэ танигдахаа болитороо хубилаа юм. Манай орон дотор бүтээгдэһэн, үндэр бүтээсэтэй олон зуун станок болон машинанууд табадахи, зургаадахи табанжэлнүүдэй үедэ эндэ тодхогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын нэгэ цехтэ тодхогдоһон, утаһа монсогойлдог шэнэ машинанууд. Хүдэлмэришэн Ю. П. Бодунова эгээл наанань байна. Сентябриин туршада энэ нүхэр түсэбһөө гадуур 500 килограмм нооһо ээрээ.

ТАСС-эй фотохроника.

Мархайн аша Тархай

Тоодо „бэрхэ“ наймаалагша

Сайн, хүндэтэ Тархай!

Зуун дээрэ зууе нэмээхэдэ хэды болохоб, табан зууһаа зууень хорооходо хэды үлэхэб гэжэ Танһаа асуугаа һаа, үһэнтнай үрзэгэд гээд, «хүниие бү доромжоло!» гэхэ байхат. Теэд, Та манай Закаменай аймагай Санагын сельпогой магазинда орожошье болохот. Тэрэ магазин соо дээрэ хэлэгдээшэдэл адлирхуу асуудалнууд табигдажал, арсалдаа буляалдаан гаража байдаг болошоо.

Ушарынь юуб гэхэдэ, магазинай наймаалагша нүхэр Ханда Дашапилова тоонуудые нэмээхэ, хорооходоо хэмгүй бэрхэ боложо, һураг сууда гараад байна.

Нүхэр Дашапиловагай тоо бодолгодо ехэ бэрхэ болоһыень бодото баримтаар харуулая: Нүхэр Дашапилова 498 түхэригэй эхэнэр пальтое 578 түхэригөөр Пурбэ Доржиева гэгшэдэ худалдажа, кармаандаа 80 түхэриг хээд байтараа баригдаа. Энэ наймаалагша А. Банзархановада 73 түхэригэй сабхи 105 түхэригөөр худалдаад, баригдахадаа үлүү абаһан мүнгэеэ бусаагаа.

«Үлүү харабал, булуу химэлхэ» гэһэн оньһон үгэ байдаг. Теэд Санагын сельпогой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Цыренжапов) үлүү хаража, зониие мэхэлжэ байһан наймаалагша Дашапиловада хэмжээ абахын—«булуу химэлүүлхын» орондо «мэхэлжэ үлүү абаһан мүнгэеэ бусаа даа, мухамни» гээд, толгойень эльбээд лэ орхижо байна ха.

С. Дамбуев.

Үгэгүйгөөр ойлгосотой

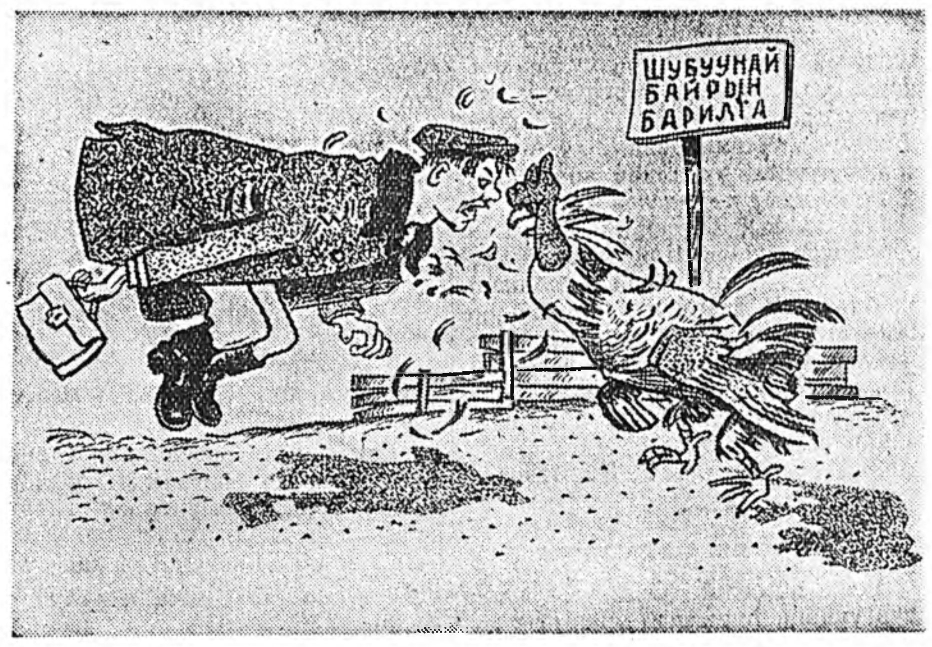

«Крокодил» журналһаа абтаба.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Малай үбэлжэлгэдэ мууса балэдхэнэ“

«Түнхэнэй аймагай «Красный пахарь» колхозой центртэ 200 үнеэнэй байра баригдажа эхилһээр 2 жэл шахуу болобо. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Байбородин малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхын тула энэ барилгые түргэлүүлхэ байһан аад, харин бэлэдхэгдэһэн модынь ондоо юумэндэ хэрэглэхыень захиралта үгэһэн байна. Гадна, ниитын малда тэжээл багаар бэлэдхэгдээ» гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтай статья дотор хэлэгдээ һэн.

Манай редакцида Түнхэнэй аймгүйсэдкомһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодороо.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тухай асуудал КПСС-эй айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

„Хүдэлмэрээ һайжаруулхаар болоо“

Иимэ гаршагтай статья манай газетэдэ һаяхан толилогдоһон юм. Статья соонь иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа:

«Курумканай аймагта гансахан промкомбинат бии. Энэнь нютагайнгаа ажалшадай эрилтэ гүйсэдөөр хангажа шаданагүй.

Үнгэрэгшэ зун тус промкомбинат 250 мянган хирпиисэ, 100 тонно извёстко гаргаха түсэбтэй байгаа. Гэбэшье, промкомбинат мүнөө энэшье түсэбөө дүүргээгүй. Тиимэһээ малай байранууд, складууд, малшадай гэрнүүд сагаадагдаагүй байна. Теэд промкомбинадай үйлэдбэриие даагша нүхэр Оскорбин хамар дороо ганса тоонуудые хараад һууханаа бэшэ, ондоо юумэндэ һанаагаа зобоногүй.

Промкомбинадай мебель хэдэг мастерской бүришье муугаар хүдэлмэрилнэ. Бүтээгдэһэн стол болон бусад хэрэгсэлнүүд муу шанартай, заримдаа худалдаанда гарагүй байжа, эбдэржэ байдаг. Тус предприятиин хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада хэмжээ абахаар болоо.»

—Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодороо. Мүнөө промкомбинадай директорээр ондоо хүн ажаллана. Тиихэдэ корреспондент Раднаевай статья комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ һаяар зүбшэн хэлсэгдэхэнь,—гэжэ КПСС-эй Курумканай айкомой секретарь нүхэр Гармаев манай редакцида мэдээсэбэ.

«Хүдөө бэшэгшэдэй мэдээгээр хэмжээ абтаба»

Мухаршэбэрэй аймагай Харгааһата нютагай малай гүүртын һаалишан Д. Шодоевагай аягүй ябадал гаргадаг тухайда хүдөө бэшэгшэ манай редакцида мэдээсэһэн байгаа.

Энэ бэшэг «Үнэн» колхозой правленидэ хэмжээ абтахаар эльгээгдэһэн юм.

Тэндэһээ манай редакцида иигэжэ мэдээсэбэ: «Бэшэг соо хэлэгдэһэн Д. Шодоевагай аашанууд шалгалтаар сүм тодороо. Энэ бэшэг бригадын һаалишадай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, Шодоевада колхозой правлениин зүгһөө шанга зэмэ тохогдоо».

В. ОВЕЧКИН

Колхозой түрүүлэгшэ

„Районой үдэр бүриин байдал“ гэжэ повестьһоо отрывок

нэгэ областиин нэгэ районда бо- он ушар юм даа. Областной га- дэ хүдэлмэрилжэ байхадаа, би эгүүр ябажа ерэһэн хүм. «Сея- » гэһэн эгээл гээгдэнги колхоз эдэ байһан юм. Тэрэ колхозые хээхэ оноо оложо ядаһан бай- Арбаад түрүүлэгшэ тэндэ ошоод бiража хүдэлмэрилэнгүй, гаргаг- г байгаа. Алинининшье колхо- үргэжэ шадаагүй һэн. Жаяг шам гээшэнь муу, колхознигууд лмэри хэжэ үтэдэггүй, базаар эл наймаа хэхэһээ ондоо юумэ эдэггүй байгаа. Тарияаниинь ур- ггүй. Ажалта үдэртөө юушье аггүй һэн. Тэрэ колхоз- нэгэ бүлэг дээрэмшэд, мэхэшэд хай ааша гаргадаг байгаа. Шэ- рэһэн түрүүлэгшые нэгэн гэбэл и уулгажа, үгы һаа, харата муу- хулгай худалдаанда орёолдуул- эниш бэшэ болгодог байгаа. Тии- лэ шэнэ түрүүлэгшэ яахаш ар- й болоходоо, хамаг ажал хэрэ- хаяжархёод, бүхэли үдэртөө э харатдахагүй гэжэ айл хотон үүр тэрьелжэ, нюугдажа ябаха тай болодог һэн. Түрүүлэгшые эрхэдэ, гэртээшье байхагүй, кон- доош һуухагүй, яанат юрэдөө, лана гүт, али болино гүт,—гэ- араараа зангажархёод, хүдөө до гаража, тарияанай сомоогой уда унташадаг байгаа.

Сеятель» колхозто ээлжээтэ тоо- с һунгуулиин суглаа үнгэргэхэ- үлөөлэгшын ошоходо, райкомой кретарь: «хэниие, байза, тэрэ кол- хош түрүүлэгшээр дурадхаха даа, өөрыгөө дурадхаха гээшэ ли райгүйсэдкомой. түрүүлэг- гү? Манһаа бэшэ хүн булта ошожо ажаллажа үзээ,—гээ һэн ха.—Тэндэхи хүнүүдые һайса хараарай, хөөрэлдөөрэйл даа. Өөһэдын болохотой хүн байгаагүй юм ха гү?» гэжэ захиба ха.

Правлениин тоосоо шагнаад, түрүүлэгшые хүдэлмэриһөөнь хаяад, колхознигууд районһоо ошоһон түлөөлэгшэдэ хандажа: «үгы, энэ яахадаа та шэнэ түрүүлэгшые яажа асарбагүй гээшэбта? Хэнээ һунгаха зонбибди?» гэжэ һураба ха. Тиихэдэнь түлөөлэгшэ бодожо ерээд: «Танай руу түрүүлэгшые бэшэ зөөхөө болёобди, колхозтнай танай өөһэдөөл түрүүлэгшэ тухайгаа бодогты», гэжэ хэлэбэ гээшэ. «Түрүүлэгшэ болгохо хүн үгылди!»—гэжэ хашхаралдаба. «Түрүүлэгшэ болохо хүн үгы гэжэ юу хэлэнэ гээшэбта? Энэ Степка Горшок яагаа юм? Юугээрээ түрүүлэгшэ бэшэб?»—гэжэ зоной араһаа нэгэ хүн дуугарба. Шаг шууяан, энеэдэн гараадхиба. «Степка Горшогые һунгаха!» «Степка, бодожо түхэл бэеэ хүн зондо харуулыш!» гэжэ байжа хүнүүд наадандаа холин дуугарбад. Тиихэдэ зарим хүнүүд энеэлдэбэгүй. «Степан Горшковые түрүүлэгшэ болгохо!»—гэлдэжэ олон колхознигууд үнэнхэһөө дурадхаба гээшэл.

Степан түрүүшын һандали дээрэ муухан хубсаһатай юумэ һууна. Үмдэнэйнь нэгэ түрии үбдэгтөө хүрэтэр хахаранхай. Милициин фуражка үмдэнхэй. Бүри үни даа, город ошожо, милиционерээр хүдэлмэрилһэн аад, һөөргөө колхоздоо бусаһан байгаа. Тракторна бригадада прицепщигээр хүдэлмэрилөө. Урагшаа һанаатай хүн хадаа һайнаар хүдэлмэрилдэг һэн. Ажалта үдэр ехыш олодог һаань, тэрээндээ абаха юумэн колхоздо юуш үгы һааб даа. Ганса Горшковой гар хараха хүнүүд олон һэн—үбшэн һамгатай, улаан сурба долоон үхибүүтэй һэн.

«Степка Горшогые һунгаха!» гэжэ хашхаралданад. «Горшогшье һаа, табагшье һаа — янгынь ганса!» гэлдэжэ зариман шоглонод. Түлөөлэгшэ тэрэ колхоздо суглаанай болохын урда тээ хоёр хоноһон байгаа. Хотон айлаар ябажа, Горшков тухай хүнүүдһээ һуража абаа һэн. Хүдэлмэри хэһэн табельһаа эхилжэ хараһан байгаа. Харахада Горшков бэшэ колхознигуудта орходоо хоёр дахин ехэ ажалта үдэр олодог байһан байгаа. Теэд хүн бэень ямар юм һэн хаб даа? Харахадаш тиимэ дорьбогүй, хахархай хуушан үмдэтэйшье һаань, Горшковые муу амитан гэжэ нэгэш хүн хэлэбэгүй. Колхозой хүдэлмэридэ үдэр һүнигүй ябаад, базаар ошожо юу-хээхэнээ худалдажа, хубсалхашье һамбаань болодоггүй байгаа юм һааб даа... Энеэдэ наада, шог зугаа гаргабашье, һунгаха саг ерэбэ. Горшков үгэ абажа бодоод: «Һайсахан бодожо үзэгты. Намда этигэл найдабари үзүүлһэндэтнай һайн гээшэ, тиигэбэшье, нүхэд, һунгажархёогүй дээрээ хожомынь халаглажа байхагүйн түлөө эртээнһээ һайса бодожо үзэгты. Хэн юунэйтнай голдо хүрэхэдөөшье болохоб» гэжэ дуугараад, гэдэргээ һуушаба һэн ха. «Голдо хүрэлгэн ээлтэй юм аабза» —«Голдоо хүртэһэн зомди, долоон голтой бэшэбди!»— «Хамаагүй, һунгая!», «Дуугаа үгэе!» гэжэ байжа хүнүүд шоглохо наадалхаа үшөөл болижо үгэнэгүй. Тиигэбэшье бултадаа гараа үргэжэ, Степан Горшковые түрүүлэгшээр һунгабад.

Үглөөдэрынь хуушан түрүүлэгшэһээ хэрэгээ тушаажа абахаяа Горшков правлени ерэбэ. Мүнөөхил муухан хубсаһаараа, гансал үмдэнэйнгөө түриидэ томо гэгшын халааһа табиһан байба. Хуушан түрүүлэгшэ урдань өөрөө тушаажа абаһандаал, хэрэгээ түргэхэнөөр үгөөдхихэ гэжэ шиидэбэ: «Бари, энэ тамгашни, энээхэн тамгаяа бэхэдэхэ хайрсаг байна. Бари, аба, ажаллажа оро». Тиихэдэнь Степан толгойгоо һэжэржэ: «Үгы бэд даа, колхозой хуушан хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хүдэлмэриие һайса шалгуулжа ерээд лэ, хэрэгээ тушаажа абахаб»,—гэбэ ха юм. «Үгы, байгыш,тоосоото суглаанай болохоһоо гурбахан хоног урда тээ шалгалта хэгдээ һэмнай,—гэжэ Степанда хэлэбэл ха. «Хулгайшан хулгайшанаа шалгаһан байгаа бэд даа»,—гэжэ Степан харюусаа һэн. Районһоо ревизорые дуудаба. Хоёр долоон хоног соо тэрэ хамаг юумэ хуу онгиргобо. Амбаарта байһан хамаг орооһые шэгнэбэ. Кладовойдохи эдихэ ууха юумэнүүдые хуу тоолобо. Бухгалтериин хамаг саарһа гуурһа хуу өөрөө зэргэсүүлжэ байжа хараба, шалгаба. Колхозой гурбан жэлэй хамаг документнүүдые хуу онгиргожо, урдань правленидэ болон шалгалтын комиссидэ хүдэлһэн табан хүниие августын 7-ой хуулиин ёһоор түрмэдэ һуулгажа, колхозойнгоо хэрэг тушаажа абаба гээшэ. Һүүлээрнь хамаг бригадирнуудаа суглуулжа асараад: «Колхознигуудые хүдэлмэридөө гарагты гэжэ нохойнуудые хусуулан хотон айл бүхэнөөр ябажа байхаа болигты. Энэ жэлдэ талха тариатай һууха гэһэн хүн танай хэлэлтэ хэлэлтэшгүй хүдэлмэридөө гараха»,—гээ һэн. Тэрэ нютагай айл бүхэндэ шэнэ түрүүлэгшын хүдэлмэрээ хайшан гэжэ тушаажа абаһан тухай, колхозой зөөри эдижэ байһан жүүлигүүдые хайшан гэжэ элирүүлһэн тухайнь хөөрэлдэжэ байгаа һэн. «Иигээдшье мүнөө ажал хэрэгнай ондоохоноор ябахань гээшэ ааб даа, ажалта үдэртөө юу-хээхэ абадаг болохомнай аабза, гэртээ һуужа һууһаар, ама хооһон үлэшүүжэбди», —гэжэ хүнүүд зосоо зосоогоо бодожо һуугаа бэлэй. Тиигээд лэ колхознигууд ажал хүдэлмэридөө өөһэдөө гаража эхилээ һэн.

Тэрэ гэһээр колхоз өөдэлжэ захалба. Хабар һайнаар газараа хахалжа, саг болзор соонь тарилгаа дүүргэбэ. Ургаса тарияншье ургажа, хуряалгаа дүүргэжэ, эдихэтэй уухатай болоо һэн. Хүдэлмэриин урда нэгэл ороо һаа, ажахы түргөөр лэ хүгжэдэг ха юм даа! Хоёр жэл соо «Сеятель» колхоз район соогоо эгээн түрүү колхоз болошоо һэн.

Г. Чимитов оршуулба.

Манай республикын һонин

Хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг Чкаловай нэрэмжэтэ артелиин коллектив жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ уялга абаһан юм. Тус коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ.

Артелиин хүдэлмэрилэгшэд продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид, ноябриин 2-то дүүргэһэн байна. Энэ жэлэй 10 һара соо тус артелинхид 144 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа түсэбһөө үлүүгээр бүтээн гаргаа. Продукциин өөрын үные химдаруулһанай ашаар 50 мянган түхэригэй алмалта хэгдэбэ.

Цехын мастер Пронина, эсхэгшэ Петухов горьтой амжалта туйлажа, имагтал һайн шанартай продукци бүтээн гаргана.

Мүн артелиин хүдэлмэрилэгшэд өөһэдтөө өөрынгөө хүсөөр хоёр байгалтай нэрэ гэр барижа, ашаглалгада тушааба.

М. Кандабаев.

Хүндэтэй наймаалагша

Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой дэргэдэхи магазинние даагша Янжима Черниковна Шойдорова худалдаа абагшадай дунда хүндэтэй болонхой. Энэ нүхэр колхозой мал ажалай 7 фермэдэ нүүдэл худалдаа наймаа абаашана. Янжима Черниковна хүдөөгүүр ябаха зуураа, худалдан абагшадай эрилтэнүүдые тэмдэглэн абажа, тэдэнэй захилые заатагүй дүүргэхые оролдодог. Нүхэр Шойдорова хүдэлмэрэе ингэжэ эмхидхэһэнэй ашаар эд барааны эрилтэ даалгабарие 110—115 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Нүхэр Шойдорова энэ жэлэй эхинһээ хойшо аймпотребсоюзай дамжуулгын вымпел алдангүй барижа байһаар.

Д. Колмаков.

Ахаһаа бэтэгүүд

Ахын аймагай Орлигой дунда һургуулиин һурагшад эрхимээр һуралсаха зуураа, ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй хүсөөр «Улаан Аха», «Улаан Шулуута» колхозуудай хоорондо 12 километртэ телеграфна столбонууд болхоогдоо.

Мүн һургуулиингаа байрые үргэдхэхын түлөө модо, шулуу бэлдэхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ябалсана. 1957—58 оной һуралсалай жэлдэ хүсэд хүрэхэ түлеэ ой тайгада бэлдэлсэһэн байна.

Зунай амаралтын үедэ тус һургуулиин һурагшад үбһэ, таряа хураалгада булта ябалсажа, колхозуудай зүгһөө һайшаалда хүртөө. Ахалагша классай һурагшад интернадаа тойруулан һаяхан шэнэ хашаа баряа.

П. Жужаев.

**

Ахын аймагай центрһээ доошо 14 модоной газарта «Улаан малшан» гэжэ колхоз бии юм. Энэ колхоздо ошохын тула хада хабсагайн бишыхан зүргэ харгыгаар ябаха ушартай бологдодог байгаа.

Үнгэрэгшэ зун аймагай центрын хүдэлмэришэд, албахаагшад тэрээгүүр автомашинын ябаха харгы өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилаа һэн. Мүнөө энэ харгыгаар автомашинанууд һаадгүй ябажа, колхозой гэшүүдтэ хэрэгтэй зүйл тээлгэрэ болоо.

Ш. Бамбалаев.

Педучилищида

Улан-Удын багшанарай училищи республикын һургуулинуудай эхин классудай багшанарые бэлдэдэг. Бурят-Монгол АССР-эй анха түрүүн тогтоһоной хойто жэлдэ—1924 ондо бурпедтехникум нээгдэһэн байгаа. 1928 ондо энэ техникумые түрүүшын хэдэн хүн дүүргэжэ гараһан юм. Тиигэд һүүлдэ энэ техникум училищи болгогдоо һэн.

Үнгэрһэн 33 жэлэй туршада оло мянган багшанар эндэ бэлдэгдэв. Училищи дүүргэгшэдэй дунда партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд бии.Тэдэнэй дунда БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилон, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Р. С. Сафронов оролсоно.

Бурпедтехникумые (педучилищи) СССР-эй арадай артист Г. Ц. Цыдынжапов, наукын кандидадууд, доцентнүүд, пединститудай багшанар А. А. Дуринов, А. В. Данчинов, Ф. И. Гаханов, А. К. Гаханова дүүргэжэ гараһан юм. Бурят һургуулиин олон номой автортууд Имехенов, Мижидон, Дугаржабон; уранзохёолшод Шадаев, Номтоев, Базарон, Ким педтехникумдэ һураһан юм.

Бурпедтехникумые дүүргэгшэд бусад республика, областнуудта олон жэл ажаллана. Филологическа наукануудай доктор, профессор Ринчин Бимбаев Монголой Арадай Республикын гүрэнэй университедтэ, филологическа наукануудай кандидат, доцент Дагуров Свердловско университедтэ хүдэлмэрилнэ. Манай педучилищи дүүргэгшэдэй дунда БМАССР-эй һургуулиин габьяата багша А. Р. Богданова, А. М. Майоров бии.

Агуухэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо зориулжа, педучилищиин дирекци энэ һургуули дүүргэгшэдтэй уулзалга һаяхан эмхидхэбэ. Энэ уулзалгада бурпедтехникум ахандаа дүүргэһэн, мүнөө республикын дээдэ ба дунда һургуулинуудта хүдэлжэ байһан багшанар хабаадалсаа.

Мүнөө педучилищида һуража байһан студентнэр, училищиин базова һургуулиин пионернүүд айлшадаа халуунаар амаршалаа.

Бурят-Монголдо багшанарые бэлдэлгэ тухай элидхэл педучилищиин директор нүхэр М. А. Филиппов хээ. Һүүлээрнь урдандаа бурпедтехникумдэ багшалһан А. П. Чайванова, И. Х. Николаев үгэ хэлээ.

Урдань эндэ һураһан А. А. Дуринов, А. К. Гаханова, М. И. Беклемишев ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, мүнөө педучилищида һуража байһан студентнэрые ном һургаалые гүнзэгыгөөр шудалжа, бурпедтехникумэй һайшаалта заншалые саашань үргэлжэлүүлхыень уряалба. Педучилищиин студентнэр хариуугай үгэ хэлэхэдээ, өөһэдынгөө һуралсал тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрэбэ.

Уулзалгын һүүлдэ ураниайханай һонирхолтой концерт харуулагдаа.

И. Афанасьев.

Үнэр баян Жаргаланта...

Хүхэ номин гэрэлтэ тэнгэриин хаяа түшэжэ һууһан Хамар-Дабанай орьёл торьёл хада хабсагайн энгэрээр пэгшыжэ урһаһан хүбшэ тайгаһаа мултаран гаража ерэһэн түргэн урсхалта Бүхэн гол үргэн элдин Жаргаланта нютагайм нуга тохой руу дэлбэрэн хүген урдана.

Бүхэн голой хойто эрьедэ хотойжо һууһан Жаргаланта нютаг удэрһөө үдэртэ урган дэбжэнэ. Урдань балар бурга нютагуудай нэгэн байһан энэ нютаг мүнөө үедэ танигдахаар бэшэ болоо.

Урдандаа баяд ноёдой барлаг болохо, хара хүлһөө гаргажа ябаһан үбгэ, эсэгэнэрнай мүнөө жаргал туйлаһан баяртай хүхюун сэтгэлэй дээр ажалай үглөө угтан, залуушуулнай алхамшье хойно үлэнгүй, тэдэнтэй зэргэлэн ажалай жагсаалда ябалсана. Тэдэнэй тоодо луговой бодоо Бодӣ Бадмажаповые, модошо дархан Арья Надмитовые, модо хюрөөдэгшэ Балжи Батуевые болон бусадые нэрлэжэ боломоор. Залуушуул тухай хэлэхэдшье яахаб! Манай нютагай һаалишан комсомолка, Бухэдэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй VI фестивальда хабаадаһан Даша-Нима Амагалонова, һаалишан Вера Аюшеева, Нима Очиржапова болон бусад ажалай эрхим жэшээ харуулан, һайнаар ажаллажа байһаар... Мүн һаалишад Долгоржап Нимаева, Дарима Гармажапова бусадһаа хожомдонгүй, түрүү зэргэдэ ябалсана.

Энэ колхозые хорин зургаан жэлэй хугасаада эсэшэ сусашагүйгөөр хүтэлбэрилжэ ябаһан, XIX съездын делегат хүндэтэ нүхэр Дагба Доржиевич Очиров колхозоо шадамараар хүтэлбэрилжэ үргэлжэлһөөр. Колхознай гоё һайхан клуб соогоо ехэхэн музейтэй юм. Эндэ манай оронойхид орожо харахаһаа гадна, хари гүрэнэй түлөөлэгшэд ерэжэ һонирходог. 1 пилорамадай, тээрмэтэй юм. Тоог дээрэхи ажал хуу шахуу механизацилагданхай. Барууҗлаа, зүүлжэ хотирхо һуһан тосхоной үргэн уужам гудамжаар долоон жэлэй һургуулиин, эмнэлгын гэрэй, колхозой правлениин, магазинуудай ехэ ехэ байшангууд жэрлыдэн зэргэлдэг.

Баян дэлгэр байдалтай манай нютагаархин һаруул, уужам байшан гэрнүүдые һара хоног бүрөө олошоруулан бодхоожо байхнай. Һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада 50 гаран колхозникууд өөһэдтөө шэнэ гэр барижа ороо.

Урда сагта нютагаархимнай үзэг бэшэг мэдэхэгүй, харанхы балар байгаа һаа, мүнөө долоон жэлэй һургуулида басагад, хүбүүдэй эрдэм номдо һургана. Энэ жэлдэ ардахаиие дүүргэһэн Геннадий Аюшеев аттестадаа абажа, түрэл нютагтаа хүдэлмэрилжэ байхнай. Жаргаланта нютагай хэдэн олон басагад, хүбүүд Эхэ оронойнгоо дээдэ һургуулинуудта һуралсана. Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдта малша Найданай хүбүүн—Виктор Найданов, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдта Розалия Данжаева, Елизавета Бадмажапова, Улан-Удын зооветинститутда Владимир Гашинов, В. Батуева, Мунко Сандаков, Эрхүүгэй медицинскэ институдта Владимир Аюшеев эрдэмэй дээшэлүүлнэд.

Колхоз дотороо айл бүхэн радиотой болонхой. Нютагаархидай үбгэн залуугүй бултаараа шэнэ газетэ, журналнуудые үдэр бүри уншадаг болонхой.

Б. Халзанов.

Улан-Удэ городтомнай байрын гэрнүүд жэл бүри улам олоор баригдадаг болонхой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городой Трактовой үйлсэдэхи байрын гэр.

И. Денисовэй фото.

Д. ЧИМИТОВ

Түрэл Бурят-Монголнай

(Дуун)

Сэсэг ногоо һалбарһан
Сэрюун арюун дайдаарам,
Сэгээн гэрэл сасарһаар
Сэлмэг үдэр мандабал.
Сэлгеэ Бурят-Монголдом
Сэлмэг үдэр мандабал.
Улан-Удэ хотымнай
Урал утаа һабануулһан
Ута шэрэм хоолойнууд
Ура баяр уряална.
Ужам Бурят-Монголойм
Урма зориг түгэлдэр.
Адуу малнай олон даа,
Ара майлаар мирална.
Арбай таряан ургаал даа,
Амбаар руугаа харьялна.
Аажам Бурят-Монголни,
Арюун баян байнаш даа.
Бурят, ород арадууд
Булгаршагүй эбтэйнүүд,
Булад партиин заабаряар
Булта урагшаа дабшанхай.
Бурят-Монгол оромнай
Бүрил урагшаа дабшанхай.

—✪—

Спортивна хронико

✪ Мэргэн буудалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн боложо дүүрэбэ. Энэ мурысөөндэ 25 спортсмен хабаадалсаа.

Мурысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор Пустовой (Авангард), Варфоломеев («Байкал»), Максимов (Авангард) гэгшэд республикын чемпионуудай нэрэзэргэдэ хүртэбэ.

✪ Шатараар аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөн Түнхэнэй аймагай центр Хэрэн тосхондо боложо, эндэ 14 шатаршад наадаа. Шатаршан Токуренов абажа болоомоор 13 очкоһоо 12-ые абажа, түрүү һуурида гараа. Д. Будаев (10,5), Б. Будаев (9,5) очкотой хоёрдохи ба гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

А. Игумнов.

—✦—

А. МАНГАТХАНОВ

ХҮЙТЭНЭЙ ГОМОДОЛ

Хүдөө налуу газараар
Хурэжэ ерэһэн түүхэтэйб.
Харин юрэдөө һайнаар
Хаанаш намай угтаагүй.

Хаагуур ягуур хамаагүй
Холын фермээр ябаалби.
Хүхигэр шэнэ байранүүдые
Хараад һөөргөө бусаалби.

Таряалан дээгүүр зайгаалби —
Тэндэ юумэн байхагүй:
Хахад һараар комбайн
Хамаг ажалаа дүүргэж.

Айлай газаагуур гэтээлби —
Арга онол олдоогүй:
Тухадаа тулахадаа талиигаалби
Түмэн хадын саахануур.

Хүдөө налуу газараар
Хурэжэ ерэһэн түүхэтэйб.
Харин юрэдөө уринаар
Хаанаш намай угтаагүй!

—✦—

Ноябрь

(Фенологой тэмдэглэл)

Ноябрь һарада республикын эхэнхи газар нютагта сыдэгэр хүйтэн болоод, намарай һүүлшын игаабари үдэрнүүд болохо. Модоной набша намаа унаһаар үни болоо.

Хада ууланнуудаар саһан оронхой. Хойто зүгэй нютагуудта үбэл болоо.

Ноябриин түрүүшын хахадта игаабари үдэрнүүд болодог. Үдэрэй улам богони болохо бүри хүйтэн шангадажа, бага зэргээр саһан орожо эхилдэг. Хоёр-гурбан үдэр хүйтэрһэнэй һүүлээр Сэлэнгэ мүрэн хүрэжэ, мүлһөөр хушагдаха.

Тээ һүүлээрнь газар дайда хүжэ сагаан хүнжэлөөр бүрхөөгдэхэ.

Хүйтэнэй шангадажа, саһанай зузаан болоходо ан гүрөөл, шубуу шонхор уурхай байраяа нэлгэдэг. Шаазгай, хирээ гэхэ мэтын шубууд хүнэй байрада дүтэлдэг. Һүрэг һүрэгөөрөө ниидэжэ ябадаг хура шубууд саһанай удаан оронгүй байхадань тарианай һууры дээрэ эдеэлхээ ерэдэг. Торхируунууд тараанай поли шадар бүлэг бүлэгөөрөө суглардаг.

Сэлэнгэ, Сүхэ, Зэдэ голнуудай арал дээрэ гоё һайхан итаг шаазгай үбэлжэдэг юм. Шубуунууд хулганаа элбэгтэй газарта үбэлжэхые оролдодог. Манай эндэхи газар дайдада 60 янзын шубууд үбэлжэнэ.

Бага саһатай хада газарта гүрөөһэ, буганууд байрладаг.

Омоли түрэһээ хаяһанайнгаа һүүлээр һөөргөө Байгал далай руугаа ородог. Байгал далайн тохойнуудаар хаб загаһан сугларжа эхилдэг байна.

И. Котов.

Венгриин Арадай Республика. Секешфехервар гэжэ городой восточно шадархи талмай дээрэ баригдаһан шэнэ гэрнүүд. (ТАСС-эй фотохроника.)

ХИЛЫН СААНАҺАА

Чехословакида томо хаалта баригдаба

ПРАГА, ноябриин 10. (ТАСС). Урда Моравидахи Свратка мүрэн дээрэ Вирскэ хаалта баригдажа, үсэгэлдэр ашаглалгада үгтэбэ гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ. Энэ хаалта орон доторхи томохон баригдануудай нэгэн юм. Хаалтын үндэрынь ... метр, утань 500 гаран метр. Энэ хаалта барихын тулада 500 мянга гаран кубометр бетон хэрэглэгдэһэн байна.

„Оманай арад илалта туйлатараа тэмсэхээр зоригжонхой"

КАИР, ноябриин 10. (ТАСС). Каирта байгаа Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ: «Оманда ороһон Англиин сэрэгэйхидтэй оманайхид Джебель Аль-Ахдар шадар шангахан тулалдана. Оманай национально-эсэргүүсэлгын сэрэгүүд эзэрхэг түримхэйшүүлдэ шэнгэ харюу үгэнэ».

Джебель Аль-Ахдар шадар шанга тулалдаанай һаяхан болоходо, Англиин сэрэгүүд 40 хүнөө алаа гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ. Хүнүүд плендэ олзолгдон абтаа. Тэдэнэр национальна хүдэлөөндэ хабаадагшадай гарта өөрынгөө хүрэтэр байһаар.

«Оманайхид эрхэ сулөөгөө, бэеэ даанхай байдалаа хамгаалхын тулада илалта туйлатараа тэмсэхэ», гэжэ Имам Галеб Бен-Али мэдүүлээ гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ.

Оманда сэрэг дайн үргэлжэлһөөр

АЛЕКСАНДРИЯ, ноябриин 11. (ТАСС). Оманда хатуу шэрүүн дайн үргэлжэлһөөр гэжэ МЕН агентство мэдээсэнэ. Оманайхидай зэрэг ехэ эсэргүүсэлтэ хэжэ байһан газар болохо Джебель Аль-Ахдар гэжэ нютагта Англиин сэрэг, танкнуудын болон авиацинь доботлоо гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Хоёр час үргэлжэлһэн тулалдаанай үедэ Англиин зүгһөө 267 хүн алуулаа.

Оманайхидай эсэргүүсэлтые дарахын тулада үшөө нэмэжэ парашютна десант эльгээхэ гэжэ англиинхид Маскадай султантай хөөрэлдөө.

ИОРДАНИДАХИ БАЙДАЛ

БЕЙРУТ, ноябриин 11. (ТАСС). Һүүлэй хэдэн үдэртэ Иорданидахи байдал айхабтар ехээр шангадаба гэжэ Ливанай хэблэл мэдээсэнэ. Юуб гэхэдэ, Иорданиие Дутын Зүүн зүгтэ Американ империализмын түшэглэхэ газар болгохо, мүн Американ сэрэгэй базануудые Иорданида байгуулха зорилгоор король Хусейнэй США-тэй нюуса хэлсээ хэһэн дээрэһээнь арад зоной уймөөн, демонстрацинууд болоно.

Баруун Иорданиин городуудта—Иорданида хабаатай Иерусалимай нэгэ хубидань, Халилда, Наблуста, Тулькармда, Дженниндэ, Рамаллда, Эриходо арад зоной демонстрацинууд болоо. Иорданиин засагаархид ороной баруун, зүүн районуудай хоорондо холбоо таһалжа, арад зоной демонстрацие дарахын тулада бедуин угсаатанһаа бүридэһэн сэрэгэй отрядуудые яаралтай түргөөр дуудажа асарба.

Арад зоной уур сухалһаа айһан, королиин бүлэгэй гэшүүдэй олонхинь оронһоо гаража ошоо, тиихэдэ король Хусейн ордон соогоо шэбээлэдэ байна, гадаадын хэрэгүүдэй министр Самир Эль-Рифаи гансал бронеавтомобильда һуужа үйлсэдэ гарана, тиихэдэ бусад министрнүүдынь гэрнүүдһээ гарахаяа зүрхэлнэгүй гэжэ «Аш-Шарк» газетэ бэшэнэ.

Иорданидахи байдалай шангадаһан дээрэһээ США ехээр һанаата болоно гэжэ «Аш-Шарк» онсолон тэмдэглэнэ. Арад зоной тэмсэлые дарахын тулада Амманда байдаг Американ посольство Иорданиин засагта урбагшадта, мүн бусад зарим газарта хүгжөөгүйтэ ехэ мүнгэ гаргаа.

Крейсер «Сэлэм» түрүүтэй Американ зургаадахи флотой сэрэгэй корабльнуудай ноябриин 8-да Бейрудтэ ерэһэн ушар хадза Иорданиин хүн зониие США-гэй зэбсэгээр һүрдүүлэн айлгаха зорилготой гэжэ Ливанай хэблэл бэшэнэ. «Бейрудэй портдо ерээд байһан Американ 6-дахи флот король Хусейнэй найдаха гансал хүсэн боложо байна»,—гэжэ «Аш-Шарк» газетэ бэшэнэ.

Иорданидахи байдал шанга болоһоор зандаа, тэдэ саашадаа улам шангадажа байна гэжэ Ливанай газетэнүүд мэдээсэнэ. «Мүнөө Иордани даритай бочкодол адли болоо»,— гэжэ «Аш-Шарк» газетэ бэшээ.

Сириин хилэ дээгүүр самолёдууд ниидэн гараа

ДАМАСК, ноябриин 10. (ТАСС). Танигдаагүй реактивна 3 самолёт үсэгэлдэр үдэшэлэн Сириин хилые дабан ороод, Латакия гэжэ городой дээгүүр ниидэн гараа гэжэ Сириин армиин генеральна штаб мэдээсэнэ.

Сириин хилэ дээгүүр Турциин сэрэгүүд ябуултана

ДАМАСК, ноябриин 11. (ТАСС). Турци Сири хоёрой хилые зүбшөөрэлгүйгөөр, ноябриин 10-най һүни Турциин сэрэг ишээ тиишээ ехээр ябаа гэжэ Сириин сэрэгэй командованиин нииихид хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ.

Израилиин хилын харуулшад Сириин хилые дабана

ДАМАСК, ноябриин 11. (ТАСС). 1957 оной ноябриин 9-дэ Израилиин хилын харуулшад харанхы һүни дунда Сириин хилыень дабажа, 100 метр тухай газар руунь ороһон байна. Энэ харуулшад буудуулхаадаа һөөргөө тонилоо.

Мүн тэрэ үдэртөө Израилиин онцо патруль Сириин газар руу ороо, тэдэниие бусааһан тулада Сириин солдадууд тэдэнтэй шэнэ далдаха баатай болоһон байна. Эблэрэлгын талаар Сири Израилиин хоёрой хамтын комиссида сиринхид энэ болоһон ушартай дашарамдуулан, яаралтай колоод эльгээбэ.

Францида юумэнэй сэн улам дээшэлнэ

ПАРИЖ, ноябриин 11. (ТАСС). Хуулита газарһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 26-һаа ноябриин 2 болотор эдеэ хоолой олон зүйлнүүдэй, тэрэ тоодо мяхан, тоһоной, овощиин болон үрэ жэмэсэй сэн дахин дээшэлээ. Мүн мяханай зүйлнүүд, кофе, элдэб ян зын крупа, конфетэ, сахар, химиин һан болон пумаажан бүд, малиин болон нүүрһэнэй сэн һаяар дээшэлхэнь гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00581. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5722